

УДК 378.1:33

© Головань М.С.

КОМПЕТЕНТНІСНА МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА ЕКОНОМІЧНОГО ВНЗ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ “ФІНАНСИ І КРЕДИТ”

Постановка проблеми. Сучасному суспільству потрібні компетентні фахівці, які мають не тільки професійні знання, уміння та навички, але й можуть приймати відповідальні рішення в ситуаціях вибору, схильні до співробітництва, вирізняються мобільністю, динамізмом, конструктивністю, здатністю до адаптації, умінням реалізувати свої творчі здібності. У доповіді міжнародної комісії з освіти для XXI століття Жан Делор сформулював суть моделі сучасної освіченої людини в термінах, на яких ґрунтується освіта – навчитися пізнавати, навчитися робити, навчитися жити разом, навчитися бути [2].

Модель спеціаліста описує основні вимоги до спеціалістів, тенденції їх використання, сфери застосування тощо. З іншого боку, модель спеціаліста – це деякий еталон, ідеал фахівця, який повинен бути підготовлений у вузі і який відповідає сучасним вимогам суспільства. Основні вимоги до спеціалістів відбиті в освітньо-кваліфікаційних характеристиках фахівців певного напряму підготовки. На основі освітньо-кваліфікаційних характеристик створюється модель підготовки спеціаліста у вигляді освітньо-професійної програми, в якій відбито не тільки перелік навчальних предметів, але й результати опанування програми у вигляді знань, умінь, навичок.

Отже, модель спеціаліста можна розглядати як соціальне замовлення, і як результат професійної освіти.

Сучасні наукові публікації [3, 9-11] свідчать про те, що в останній час намітилася тенденція до переходу від кваліфікаційної моделі спеціаліста-випускника до компетентнісної, де цілі освіти пов'язуються не тільки з виконанням конкретних фахових функцій, але й з інтегрованими вимогами до результату освітнього процесу. Необхідність переходу до компетентнісної моделі визначається зміною освітньої парадигми з принципу адаптивності на принцип компетентності випускників. Ю.Г. Татур [10] необхідність переходу до компетентнісної моделі спеціаліста обґрунтовує такими обставинами:

1) формування узагальненої моделі якості, абстрагованої від конкретних дисциплін і об'єктів праці, дозволяє говорити про більш широке можливе поле діяльності, що важливо для підвищення мобільності молодих спеціалістів на ринку праці;

2) модель випускника, оснований на компетентнісному підході, буде мати значно меншу кількість її складових елементів, ніж при її опису через знання, уміння і навички;

3) використання компетентнісного підходу для опису результатів освітнього процесу буде сприяти створенню єдиного ринку трудових ресурсів, розширить можливості працевлаштування молодих спеціалістів-випускників;

4) при переході до нової моделі випускника повинні бути використані раніше створені моделі і досить чітко виділені взаємозв'язки між старими і новими моделями.

Отже, компетентнісний підхід до процесу навчання зумовлює необхідність у побудові компетентнісної моделі випускника вищого навчального закладу, зокрема спеціаліста з напряму підготовки “фінанси і кредит”.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На основі вивчення та аналізу проблеми розробки моделі спеціаліста з метою удосконалення їх підготовки можна констатувати, що в науковій літературі [4-8] широко представлені два види моделей: модель

діяльності спеціаліста і модель його підготовки. Перша модель орієнтована на вивчення сфери діяльності випускників даного профілю, на основі опису умов їх праці, необхідних знань, умінь, навичок і якостей особистості. Модель діяльності дає відповідь на питання про те, що потрібно спеціалісту для його успішного функціонування. Модель підготовки спеціаліста – це опис педагогічної діяльності щодо формування професіоналізму спеціаліста. Модель підготовки спеціаліста включає в себе не тільки схему навчального плану і програму, але й сукупність навчальних завдань і способів їх розв’язання [5].

Компетентнісна модель спеціаліста-випускника являє собою опис того, яким набором компетенцій повинен володіти випускник вузу, до виконання яких професійних функцій він повинен бути підготовлений і якою повинна бути ступінь його підготовленості. У наукових публікаціях відображені різні компетентнісні моделі спеціалістів. Так, І.О. Зимня [3] подає у вигляді ідеалізованої моделі цілісну соціально-професійну компетентність, яка включає чотири блоки:

- базовий – у відповідності з яким випускник вузу повинен характеризуватися як мінімум нормою розвитку таких мислительних операцій як аналіз, синтез, співставлення, порівняння, узагальнення, систематизація, прийняття рішень, прогнозування, співставлення результату з висунутою метою;
- особистісний – в рамках якого фахівець повинен мати такі якості, як відповідальність, організованість, цілеспрямованість;
- соціальний, який забезпечує життєдіяльність людини і адекватність її взаємодії з іншими людьми, групою, колективом;
- професійний, що забезпечує адекватність виконання професійної діяльності.

В.Д. Шадріков [10] пропонує таку системну модель спеціаліста, в яку входять групи компетенцій:

- соціально-особистісні, що стосуються людини як індивіда, суб’єкта діяльності й особистості; соціальні, що визначають її взаємодію з іншими людьми; ці компетенції характеризують уміння “вчитися бути”;
- загально-професійні, спільні для широкого кола професій: інформаційні, управлінські, організаційні, проектувальні та ін..;
- спеціальні або професійно-функціональні, які забезпечують здатність ефективно виконувати професійні функції.

У рамках проекту “Налаштування освітніх структур в Європі”, спрямованого на реалізацію цілей Болонської декларації, визначено набір компетенцій як результату першого і другого циклів навчання. За робочою класифікацією компетенції діляться на загальні та спеціальні. До складу загальних компетенцій входять інструментальні, міжособистісні та системні. Вони класифіковані з точки зору значення навичок для професії і рівня їх опанування після закінчення програми.

Інструментальні компетенції включають когнітивні здатності, технологічні, лінгвістичні та комунікативні уміння.

Міжособистісні компетенції передбачають індивідуальні здатності, пов’язані з умінням виказувати почуття і формувати стосунки, критичним осмисленням і здатністю до самокритики, а також соціальні навички, пов’язані з процесами соціальної взаємодії і співпраці, умінням працювати у групі, брати на себе соціальні та етичні зобов’язання.

Системні компетенції – це поєднання розуміння, відношення і знання, що дозволяють сприймати співвідношення частин цілого одна з одною і оцінювати місце кожного з компонентів у системі, здатність планувати зміни з метою удосконалення

системи і конструювати нові системи. Системні компетенції вимагають засвоєння інструментальних і базових компетенцій як підгрунта.

Спеціальні компетенції розглядаються на двох рівнях – бакалавра і магістра. На першому рівні особа повинна виявляти здатність демонструвати знання основ та історії дисципліни, логічно і послідовно викладати засвоєні знання, вникати в контекст нової інформації та давати її тлумачення, демонструвати розуміння загальної культури дисципліни і зв'язок між її розділами, розуміти і використовувати методи критичного аналізу і розвитку теорій, правильно використовувати методи і техніку дисципліни, оцінювати якість досліджень у певній предметній галузі, розуміти результати спостережень та експериментальних способів перевірки наукових теорій. На другому рівні випускники повинні опанувати предметну область на більш високому рівні, тобто володіти новітніми методами та технікою (дослідження), знати новітні теорії та їх інтерпретацію; критично відстежувати та осмислювати розвиток теорії та практики; оперувати методами незалежного дослідження і вміти пояснювати його результати на більш високому науковому рівні; бути здатним зробити оригінальний внесок у дисципліну відповідно до канонів певної предметної області, наприклад, у рамках кваліфікаційної роботи; продемонструвати оригінальність і творчий підхід; оволодіти компетенціями на професійному рівні.

Розробники Державних освітніх стандартів вищої професійної освіти Росії у процесі роботи над стандартами третього покоління в основу розробки моделі випускника поклали бінарну класифікацію компетенцій: до першої групи віднесли загальні (універсальні, ключові) компетенції, а до другої – професійні [6]. Обидві групи співвідносяться з двома групами вимог: вимогами до академічної підготовленості та вимогами до професійної підготовленості.

Загальні компетенції визначають атрибути, які можуть складати частину або бути загальними для будь-якої із всіх наявних ступенів вищої освіти, необхідні для будь-якої професійної діяльності і пов'язані з успіхом особистості у швидко змінюваному світі. Професійні (спеціальні, предметні) компетенції відбивають специфіку конкретної предметної професійної діяльності. Іншими словами, це зв'язані з предметом навички – відповідні методи та технічні прийоми, характерні різноманітним предметним областям.

У наведеній схемі інваріанта компетентнісної моделі випускника вузу обидва види компетенцій взаємозв'язані і розвиваються одночасно, створюючи цілісний образ спеціаліста, і в підсумку забезпечує становлення його особистісно-соціально-професійної компетентності як певної цілісності, як інтегративної якості особистості [6].

Таким чином, враховуючи попередній досвід, зауваження і рекомендації розробників компетентнісного підходу, компетентнісна модель випускника розуміється нами як наукова основа результату і процесу вузівської підготовки, виражена системною якістю – компетентністю, що забезпечує готовність і здатність випускників до успішної (продуктивної) діяльності в професійній і соціальній сферах, змістовно поданої складом (структурою) загальних і професійних компетенцій.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є розробка компетентнісної моделі випускника сучасного економічного вузу – бакалавра та магістра з фінансів і кредиту.

Виклад основного матеріалу. За основу розробки моделі випускника сучасного економічного вузу – бакалавра та магістра з фінансів і кредиту ми вибрали бінарну класифікацію компетенцій: загальні (або ключові), професійні.

Загальні (ключові) компетенції є ядром моделі випускника будь-якого вузу, оскільки вони виявляються не лише у розв'язанні професійних завдань, але й завдань поза межами своєї професії. Ключові компетенції мають двоїсту природу. З одного боку, вони не є професійно обумовленими, цими компетенціями повинні володіти сучасні спеціалісти незалежно від сфери їх діяльності. З іншого боку, ключові компетенції є професійно значущі, оскільки вони складають основу, базу для професійних компетенцій, дозволяють їм більш повноцінно реалізовуватися.

Виділення ключових компетенцій спеціаліста з вищою освітою будемо здійснювати виходячи з кола повноважень, функцій, обов'язків сучасного фахівця. Зокрема в ОКХ фахівця з фінансів і кредиту записано, що фахівець з фінансів повинен виконувати такі виробничі функції: організаційну, обліково-аналітичну, планову, контрольну, технологічну, навчально-методичну, науково-дослідну. Зауважимо, що завдання перших п'яти функцій характерні для фінансистів освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, а останні дві функції характерні лише для фінансистів-магістрів.

Класифікатор професій розмежовує кожен сферу професійної діяльності на чотири рівні, в межах яких визначено посади технічних службовців, фахівців, професіоналів і керівників. Кожна освітньо-професійна програма ВНЗ підпорядкована певним цілям: бакалаврська програма орієнтована на підготовку фахівців, магістерська – на підготовку професіоналів, а програма магістрів бізнес-адміністрування – на підготовку ТОП-менеджерів і пов'язана з навчанням керівників.

Кожному із зазначених рівнів професійної діяльності притаманне своє коло компетенцій, хоча всі вони об'єднані певною спеціальністю. У компетенції бакалаврів закладені здатності виконувати прості, елементарні, початкові професійні завдання. Компетенції магістра орієнтовані на завдання вищого рівня і пов'язані з функціонуванням підрозділу в цілому. Іншими словами, компетенції бакалаврів орієнтовані на виконання операцій, а компетенції магістрів – на забезпечення процесів у певній сфері професійної діяльності. Чітке визначення професійних завдань з кожної спеціальності, які мають виконувати фахівці та професіонали, є відправною точкою у формулюваннях компетенцій бакалаврів і магістрів. Співвідношення між знаннями, уміннями, навичками та компетентністю автором детально висвітлено в роботі [1], тому тут лише зазначимо, що компетентність – це інтегрований результат освіти, який співвіднесений з ціннісними і смисловими характеристиками особи, має практико-орієнтовану спрямованість. Здатність – це психічний та фізичний стан індивіда, в якому він готовий до успішного виконання певного виду продуктивної діяльності.

Для успішного здійснення професійної діяльності майбутній фінансист повинен володіти низкою знань, умінь, навичок та здатностей. Серед них базовими є професійні знання, уміння та навички, що майбутній фахівець отримує при оволодінні професійною навчальною програмою за спеціальністю. Наступними вимогами є здатність здійснювати професійні функції в рамках одного або декількох видів професійної діяльності. Що стосується особистісних якостей, то вимоги до них у майбутнього економіста-фінансиста є такими. Фахівець з фінансів повинен володіти основами побутового та ділового спілкування як звичайного, так і з застосуванням комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних та комунікаційних технологій. На сучасному етапі розвитку зовнішньоекономічної діяльності, створенню підприємств з іноземними інвестиціями однією з вимог є володіння хоча б однією іноземною мовою. Ці вимоги стосуються всіх фахівців з економіки, а для економістів з міжнародної економіки та зовнішньоекономічної

діяльності є обов'язковими. Знання психології та етики спілкування є успішною основою будь-якої діяльності, але особливо ці знання є необхідними для тих спеціалізацій та видів діяльності, в яких передбачено широке спілкування з клієнтами, покупцями, а також у тих випадках, коли знання психології може сприяти ефективності професійної діяльності. Це стосується, в першу чергу тих спеціалізацій, які пов'язані з продажами та рекламою, а саме фахівців з маркетингу та реклами.

Однією з професійних видів діяльності фінансиста є управлінська. Знання основ управлінської діяльності необхідні фахівцям-керівникам усіх ланок управління, особливо це стосується менеджерів різних спеціалізацій, для яких управління є основним видом діяльності.

Швидкозмінність сучасних умов, в яких працюють економісти, ставить свої вимоги щодо особливостей здійснення професійної діяльності, і як результат – до знань, умінь, здатностей та психологічних якостей економіста. До таких рис відноситься в першу чергу вміння орієнтуватись у нестандартних ситуаціях та умовах, здатність аналізувати проблеми, які виникають у підприємства та у себе особисто, здатність знаходити шляхи вирішення цих проблем, відповідно до цього – розробляти план власної діяльності та діяльності підприємства та здійснювати його.

Творчий підхід до здійснення професійної діяльності на сьогоднішній день є вимогою для фахівців всіх галузей, і фінансист не є виключенням з цього правила.

Іншими рисами, які необхідні майбутньому фінансисту є позитивне ставлення до своєї професії, здатність до постійного особистого та професійного самовдосконалення та підвищення професійної кваліфікації

Серед фахових завдань, характерних для професійної діяльності фінансиста можна виділити загальні та вузькоспеціалізовані. До останніх належать задачі, які виконує фахівець, що займає певну посаду, наприклад, фахівець із страхової справи, брокер біржовий тощо. Загальні задачі є інваріантними щодо займаної посади та спеціалізації. Вони можуть зустрічатись у роботі різних фахівців напряму “фінанси і кредит”.

Компетенції, що стосуються загальних задач спеціаліста-економіста, визначаються такими загальними функціями фахівця з фінансів і кредиту: організаційно-управлінською, обліково-аналітичною, планово-економічною, контрольною, технологічною, освітньою, науково-дослідною.

Серед ключових компетенцій виділимо такі три групи: загальнонаукові – здатність набувати нові знання й використовувати їх; інструментальні – комп'ютерна грамотність, письмова і усна комунікація, здатність використовувати інформацію з різних джерел тощо; соціально-особистісні і загальнокультурні – здатність до саморозвитку і самовдосконалення, наполегливість у досягненні мети, здатність до критики і самокритики, здатність організувати свою роботу або роботу в команді, загальна освіченість, культура стосунків та ін.

Загальнонаукові компетенції виявляються в умінні аналізувати, синтезувати, порівнювати і співставляти, систематизувати, узагальнювати, генерувати ідеї, набувати нові знання. Ці компетенції характеризують рівень інтелектуального розвитку особистості. Інтелект відіграє вирішальну роль практично у всіх видах діяльності фахівця.

Інструментальні компетенції: володіння методами аналізу й синтезу, вміння знаходити й опрацьовувати інформацію, володіння інформаційними засобами і технологіями, володіння рідною та іноземною мовами.

Соціально-особистісні і загальнокультурні компетенції означають систему знань про соціальну дійсність і про себе, а також систему складних соціальних умінь і навичок взаємодії, сценаріїв поведінки в типових соціальних ситуаціях, які дозволяють швидко і адекватно адаптуватися і зі знаннями справи приймати рішення за різних обставин. Загальнокультурна компетенція включає різноманітні культурні області, в яких проходить життєдіяльність людини, а також цінності і традиції національної культури і прояви ціннісних орієнтацій і якостей особистості. До цієї групи компетенцій віднесемо компетенції самовдосконалення, валеологічну (здоров'язбереження), комунікабельності, соціальної взаємодії, громадянськості, відповідальності, ініціативності, цілеспрямованості, організованості, високу виконавську здатність, гуманність, цінності і традиції національної культури, толерантності тощо. Соціально-особистісна складова загальної компетентності фахівця забезпечує життєдіяльність людини в усіх сферах життя і адекватність її взаємодії з іншими людьми, групою, колективом.

Професійні компетенції співвідносяться з вимогами до професійної підготовленості спеціаліста, визначають його здатність ефективно діяти у відповідності з вимогами справи, методично організовано і самостійно розв'язувати задачі і проблеми, а також оцінювати результати своєї діяльності.

Професійні компетенції поділяють на загальнопрофесійні у відповідності з видами діяльності і профільно-професійні, а для магістратури використовують поняття професійно-спеціалізовані компетенції. Загальнопрофесійні компетенції окреслюють коло здатностей особистості до теоретичного, методологічного використання теоретичних основ їх професійної діяльності. Профільно-професійні компетенції відбивають професійний профіль випускника, ідентифікують його професійну діяльність в конкретній предметній галузі на відповідному кваліфікаційному рівні. Професійно-спеціалізовані компетенції відбивають спеціалізацію магістерської освітньої програми.

Загальнопрофесійні компетенції: моделювання, планово-організаційна, обліково-аналітична, оцінна, контрольна, обґрунтування та прийняття рішення, дослідницька, управлінська, прогностична, навчально-методична, нормативно-правова.

Профільні професійні компетенції: фінансово-бюджетна, податково-бюджетна, фінансово-кредитна, страхова, зовнішньоекономічна, фінансово-правова, у сфері фінансів підприємств, у сфері ринку цінних паперів, у сфері фінансового менеджменту. Ієрархічна структура компетенцій випускника ВНЗ на пряму підготовки "фінанси і кредит наведена в табл.1.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Склад і зміст компетенцій в структурі моделі випускника визначено нами у відповідності з положеннями компетентнісного підходу, кваліфікаційними характеристиками і вимогами до випускників економічних спеціальностей, а також на основі наукового опису аспектів праці економіста, з урахуванням особливостей і специфіки економічної діяльності у галузі фінансів і кредиту. Побудована компетентнісна модель фахівця з фінансів і кредиту не є вичерпною, залишається відкритою, але містить ключові компетенції, якими повинен володіти випускник-фінансист. Подальшого уточнення потребує змістове наповнення виділених компетенцій, визначення критеріїв та рівнів розвитку професійної компетентності фахівців фінансового профілю.

Таблиця 1

Структура компетенцій випускника ВНЗ напрямку підготовки “фінанси і кредит”

Універсальні (ключові)	Загально-наукові	Здатність здійснювати операції аналізу, синтезу, порівняння, систематизації, узагальнення генерувати ідеї, набувати нові знання			
	Загально-культурні	Спроможність аналізувати й оцінювати досягнення національної та світової науки й культури; володіти рідною та іноземною мовами; виявляти толерантну в умовах культурних, мовних і релігійних відмінностей між людьми та народами; здатність до саморозвитку і самовдосконалення (М); здатність зберігати фізичне, соціальне, психічне та духовне здоров'я – своє та інших людей			
	Соціально-особистісні	Комунікбельності, соціальної взаємодії, громадянськості, толерантності, гуманності, цінності і традиції національної культури, володіння рідною та іноземною мовою, висока виконавська здатність, відповідальності, ініціативності (М), цілеспрямованості, організованості			
Професійні	Загально-професійні	Загально-економічні	Обліково-аналітична, оцінна, контрольна, прийняття рішень (М), дослідницька (М), прогностична (М), навчально-методична (М)		
		Організаційні	Планово-організаційна		
	Профільно-професійні	Предметно-орієнтовані	Фінансово-посередницькі	Фінансово-кредитна	
				Страхова	
				У сфері ринку цінних паперів	
			Державно-фінансові	Фінансово-бюджетна	
				Податково-бюджетна	
		Фінансово-правова			
		У сфері фінансів підприємств			
Управлінські (М)		Управління фінансами (М)			
		Управління персоналом (М)			
		Управління фінансовими ризиками (М)			

Список використаних джерел

1. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М. С. Головань // Вища освіта України. – 2008. – № 3. – С. 23–30.
2. Делор Жан. Сокрытое сокровище / Ж. Делор. – UNESCO, 1996. – 53 с.
3. Зимняя И. А. Социально-профессиональная компетентность как целостный результат профессионального образования: (идеализированная модель) / И. А. Зимняя // Проблемы качества образования. Компетентностный подход в профессиональном образовании и проектировании образовательных стандартов. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2005. – С. 10–20.
4. Матушанский Г. Модели подготовки и профессиональной деятельности специалистов / Г. Матушанский, А. Фролов // Высшее образование в России. – 2003. – № 4. – С. 92–95.
5. Моделирование деятельности специалиста на основе комплексного исследования / под ред. Е. Э. Смирновой. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1984. – 176 с.

6. Нечаев Н. В. Деятельностный подход как основа системного построения модели специалиста / Н. В. Нечаев // Содержание подготовки специалистов с высшим и средним специальным образованием : сб. науч. тр. / НИИ Проблем высшей школы. – М., 1988. – С. 7–20.
7. Подходы к проектированию Государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования 3-го поколения: (разработки экспертов АКУР и УМО по классическому университетскому образованию). – М., 2005. – 84 с.
8. Талызина Н. Ф. Пути разработки профиля специалиста / Н. Ф. Талызина, Н. Г Печенюк, Л. Б. Хохловский. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1987. – 176 с.
9. Татур Ю. Г. Компетентностный подход в описании результатов и проектировании стандартов высшего профессионального образования / Ю. Г. Татур // Материалы ко второму заседанию методологического семинара: авт. версия. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 23 с.
10. Татур Ю. Г. Компетентность в структуре модели качества подготовки специалиста / Ю. Г. Татур // Высшее образование сегодня. – 2004. – № 3. – С. 20–26.
11. Шадриков В. Д. Новая модель специалиста: инновационная подготовка и компетентностный подход / В. Д. Шадриков // Высшее образование сегодня. – 2004. – № 4. – С. 28–31.

Головань М.С.

Компетентнісна модель випускника економічного ВНЗ напряму підготовки “фінанси і кредит”

У статті побудована теоретична компетентнісна модель випускника економічного вузу напряму підготовки “фінанси і кредит”. Склад і зміст компетенцій в структурі моделі випускника визначено у відповідності з положеннями компетентнісного підходу, кваліфікаційними характеристиками і вимогами до випускників економічних спеціальностей з урахуванням специфіки економічної діяльності у галузі фінансів і кредиту.

Ключові слова: компетенція, компетентнісний підход, модель спеціаліста, професійна підготовка, професійна компетентність, кваліфікаційна модель фахівця, компетентнісна модель випускника-фінансиста.

Головань Н.С.

Компетентностная модель выпускника экономического вуза направления подготовки “финансы и кредит”

В статье построена теоретическая компетентностный модель выпускника экономического вуза направления подготовки "финансы и кредит". Состав и содержание компетенций в структуре модели выпускника определено в соответствии с положениями компетентностного подхода, квалификационными характеристиками и требованиями к выпускникам экономических специальностей с учетом специфики экономической деятельности в области финансов и кредита.

Ключевые слова: компетенция, компетентностный подход, модель специалиста, профессиональная подготовка, профессиональная компетентность, квалификационная модель специалиста, компетентностная модель выпускника-финансиста.

Golovan' M.

Competence Model for an Economic University Graduate Specialized in “Finance and Credit”

The article describes a theoretical competence model for an economic university graduate specialized in "Finance and Credit". The structure and contents of competences in a graduate's model structure are defined according to the points of the competence approach, qualification characteristics and demands to economic specialty graduates with due regard for the specificity of economic activities in the field of finance and credit.

Key words: competency, competence approach, model of a specialist, professional training, professional competence, qualification model of a specialist, competence model of a financier graduate.

Стаття надійшла до редакції 12.09.2008р.